

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS LIETUVOS NACIONALINIO RADIJO IR
TELEVIZIJOS ĮSTATYMO NR. I-1571 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XIII-3010**

2019 m. Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2019 m. sausio 23 d. sprendimo Nr. SV-S-1050 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 3 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a**:

Iš esmės pritarti Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo Nr. I-1571 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIII-3010 (toliau – Projektas) ir pateikti pasiūlymus dėl teisinio reguliavimo tobulinimo:

1. Projekto 1 straipsniu keičiamo Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo (toliau – keičiamas įstatymas) 13 straipsnio 2–3 dalimis siūloma keisti Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos (toliau – LRT) Tarybos sudarymo principus. Nors aiškinamajame rašte nėra aptariamų faktinės aplinkybės, rodančios, kad Seimo arba Prezidento paskirti Tarybos nariai naudojo ar naudoja savo pareigas politinei įtakai didinti, iš esmės neprieštarautina siūlymui sumažinti Seimo ir Prezidento skiriamų asmenų skaičių ir numatyti, kad 4 narius bendru sutarimu skiria universitetų, kuriuose vykdomos žurnalistikos studijos, senatai. Vis dėlto kvalifikacinius reikalavimus turėti žurnalistikos mokslo srities daktaro laipsnį ir 5 metų pedagoginio darbo patirtį, taikytinus universitetų senatų skiriamiems Tarybos nariams, siūlytina keisti dėl kelių priežasčių. Pirma, tokie kvalifikaciniai reikalavimai pernelyg susiaurintų galimų pretendentų skaičių. Antra, tokie reikalavimai nulemtų vienos visuomenės grupės neproporcingai didelį atstovavimą Taryboje. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas savo jurisprudencijoje yra išaiškinęs, jog valstybės įsteigtas visuomeninis transliuotojas tik tuomet gali būti pagrįstai laikomas visuomeniniu, kai institucija, turinti įgaliojimus spręsti svarbiausius visuomeninio transliuotojo veiklos klausimus, susideda ne iš valstybės pareigūnų ar tarnautojų, bet iš asmenų, kuriuos pagrįstai galima vadinti visos visuomenės, o ne kokių nors interesų grupių (taip pat ir profesinių bei institucionalizuotų, *inter alia* susijusių su žiniasklaida, ypač radiju ir televizija, taip pat vienijančių asmenis, kurių kūrybą arba produkciją visuomeninis transliuotojas gali įvairiai populiarinti) atstovais. Jie turi išreikšti būtent visos visuomenės interesus. Šie asmenys turi atstovauti kuo platesniam socialiniam spektrui (Konstitucinio Teismo 2006 m. gruodžio 21 d. nutarimas, bylos Nr. 30/03).

Siūlytina svarstyti, ar, dėstant keičiamą įstatymą nauja redakcija, nebūtų tikslinga atsisakyti nuostatos, įgalinančios Lietuvos vyskupų konferenciją skirti vieną Tarybos narį. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 43 straipsnyje numatyta, kad „Lietuvoje nėra valstybinės religijos“. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad Konstitucijoje yra įtvirtintas valstybės ir bažnyčios atskirumo principas – Lietuvos valstybės, jos institucijų ir jų veiklos pasaulietškumo pamatas; šis principas, taip pat Konstitucijoje įtvirtinta įsitikinimų, minties, tikėjimo ir sąžinės laisvė, konstitucinis asmenų lygybės principas kartu su kitomis konstitucinėmis nuostatomis lemia valstybės pasaulėžiūrinį ir religinį neutralumą; tai, kad Lietuvos valstybė ir jos institucijos yra pasaulėžiūros ir religijos požiūriu neutralios, reiškia valstybės ir tikybos sričių, valstybės ir bažnyčių bei religinių organizacijų paskirties, funkcijų ir veiklos atribojimą (Konstitucinio Teismo 2000 m. birželio 13 d. nutarimas, bylos Nr. 23/98; 2017 m. liepos 4 d. nutarimas Nr. KT9-N7/2017, bylos Nr. 10/2016).

Svarstyta ir dėl kitų subjektų, kuriems galėtų būti suteikta teisė pagal įstatymą skirti Tarybos narius, pavyzdžiui, Lietuvos neįgaliųjų forumas, Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Teisėjų Taryba ar kuri nors skėtinė vartotojų asociacija. Siekiant teisingo interesų atstovavimo balanso visuomeninio transliuotojo Taryboje, kartu užtikrinant žurnalistinės etikos principų įgyvendinimą šio transliuotojo veikloje, gali būti remiamasi tam tikrais savitvarkos elementais. Šiuo atveju atkreiptinas dėmesys į Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos rezoliucijos dėl žurnalistikos etikos Nr. 1003 (1993), kuriai Lietuvos Respublikos Seimas pritarė 1995 m. rugsėjo 26 d. nutarimu Nr. I-1046 „Dėl pritarimo Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos rezoliucijai dėl žurnalistikos etikos“, 37 punktą, kuriame, aptariant savitvarkos mechanizmus visuomenės informavimo srityje, numatoma, kad be visuomenės informavimo priemonių atstovų turi dalyvauti visuomenės informavimo priemonių vartotojų, visuomeninių organizacijų, akademinio pasaulio ekspertų ir teisėjų atstovai.

2. Keičiamo įstatymo 13 straipsnio 4 dalyje išvardytas sąrašas aplinkybių, neleidžiančių užimti Tarybos nario pareigas. LRT išorinę priežiūrą vykdo Lietuvos radijo ir televizijos komisija ir žurnalistų etikos inspektorius, tačiau tik Lietuvos radijo ir televizijos komisijos nariams draudžiama būti Tarybos nariu. Tapatus draudimas turėtų būti nustatytas ir žurnalistų etikos inspektoriumi. Siūlytina apsisvarstyti, ar tokie apribojimai neturėtų būti nustatyti ir savivaldybių tarybų nariams.

Šioje dalyje taip pat numatyta, kad Tarybos nariais negali tapti auditoriai ar audito įmonių darbuotojai, dalyvaujantys ir (ar) dalyvavę atliekant LRT auditą, nuo kurio atlikimo nepraėjo 2 metų laikotarpis. Siūlytina analogišką 2 metų laikotarpį nustatyti ir asmenims, turėjusiems Seimo, Vyriausybės, Lietuvos radijo ir televizijos komisijos narių, politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų ir žurnalistų etikos inspektoriaus statusus.

Analogiškos pastabos taikytinos keičiamo įstatymo 10 straipsnio 4 daliai, 16 straipsnio 3 daliai ir 18 straipsnio 5 daliai.

3. Siūlytina apsisvarstyti ir kitokius saugiklius Tarybos nepriklausomumui ir jos sudėties įvairiapusiškumui užtikrinti. Pavyzdžiui, nustatyti, kad Tarybos narių skyrimo

procedūra yra vieša; tai kyla iš minėto Konstitucinio Teismo 2006 m. gruodžio 21 d. nutarimo („Aukščiausios institucijos, turinčios įgaliojimus spręsti svarbiausius visuomeninio transliuotojo veiklos klausimus, narių rinkimo ar skyrimo procedūra turi būti vieša ir skaidri“) ir Europos transliuotojų sąjungos (toliau – EBU) rekomendacijų, išdėstytų dokumente „Visuomeninių transliuotojų valdysenos principai“. Viešumo reikalavimas gali būti įgyvendintas įvairiai, pavyzdžiui, įtvirtinant, kad Tarybos narius skiriantys subjektai savo interneto svetainėse (arba LRT interneto svetainėje) turi iš anksto paskelbti kandidatų į Tarybos narius sąrašą.

Taip pat gali būti įtvirtintas moterų ir vyrų proporcingas atstovavimas Taryboje; tai rekomenduojama Europos Tarybos rekomendacijoje Nr. CM/REC(2012)1 „Dėl visuomeninio transliuotojo valdysenos“. Proporcingas atstovavimas gali būti pasiekiamas nustatant, kad skiriančioji organizacija negali skirti iš eilės 2 (arba 3) kartus tos pačios lyties atstovų.

4. Keičiamo įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje siūloma trumpinti Tarybos sudarymo / Tarybos narių kadencijos laikotarpį nuo 6 iki 5 metų. Aiškinamajame rašte nėra pateiktas tokio pakeitimo pagrindimas. EBU dokumente „Visuomeninių transliuotojų valdysenos principai“ nurodyta, kad protingas laikotarpis yra 4–6 metai, taigi dabar egzistuojantis laikotarpis laikomas protingu. Sutrumpinus laikotarpį iki 5 metų, jis sutaptų su Prezidento kadencijos laikotarpiu. Be to, Tarybos nario ir Tarybos pirmininko kadencijų trukmės nėra suderintos tarpusavyje (keičiamo įstatymo 13 straipsnio 9 dalyje nustatyta, kad Tarybos nariai 3 metams išsirenka Tarybos pirmininką, asmuo gali būti Tarybos pirmininku du kartus iš eilės (taigi, 6 metus), bet Tarybos nario kadencija tėra 5 metai). Dėl išvardytų priežasčių siūlytina išlaikyti dabar egzistuojantį Tarybos sudarymo / Tarybos narių kadencijos laikotarpį.

5. Keičiamu įstatymu siūloma įkurti naują valdymo organą – Valdybą ir panaikinti Administracinę komisiją. Siūlytina apsvarstyti galimybę šias nuostatas tobulinti dėl toliau nurodytų priežasčių.

Administracinės komisijos, kurios nariai yra vadybos ir (ar) finansų specialistai, naikinimas gali turėti neigiamų pasekmių efektyviam LRT aukščiausiojo (priežiūros) organo – Tarybos – darbui. Taryba yra sudaroma iš visuomenės, mokslo ir kultūros veikėjų, kurie neprivalo turėti specialiųjų žinių finansų ir (ar) vadybos klausimais. Be to, Administracinė komisija gali patarti ir generaliniam direktoriui finansų ir (ar) vadybos klausimais. Siekiant išvengti nepagrįsto Administracinės komisijos veiklos apribojimo (Lietuvos Respublikos Seimo laikinosios tyrimo komisijos atlikto parlamentinio tyrimo dėl Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos valdymo, finansinės ir ūkinės veiklos 2018 m. spalio 3 d. išvadoje Nr. 237-I (toliau – Laikinosios tyrimo komisijos išvada) nurodyta, kad Administracinės komisijos nuostatuose buvo nustatyta, jog ši vykdo veiklą „pagal Tarybos pirmininko ir / arba generalinio direktoriaus kreipimąsi“), keičiamame įstatyme galima būtų nustatyti, kad Administracinė komisija savo funkcijas vykdo pagal Tarybos pirmininko ir / arba generalinio direktoriaus kreipimąsi arba savo iniciatyva.

Aiškinamajame rašte trūksta pagrindimo įsteigti papildomą valdymo organą – Valdybą; rašte nurodyta, kad LRT valdyme siekiama sudaryti galimybę dalyvauti vadybos,

teisės bei ekonomikos žinių turintiems ekspertams. Tačiau panašų tikslą galima būtų pasiekti šiuo metu veikiančią Administracinę komisiją papildant ekspertu, turinčiu teisės žinių. Be to, Administracinės komisijos įgaliojimus būtų galima dar labiau patobulinti, pavyzdžiui, (1) numatant, kad Administracinė komisija sudaroma iš 5 ekspertų, turinčių finansų, strateginio planavimo ir valdymo, teisės, vadybos ir (ar) žmogiškųjų išteklių valdymo žinių, (2) nustatant Administracinės komisijos nariams konkrečius kvalifikacinius ir nepriekaištingos reputacijos reikalavimus, (3) įtvirtinant skaidrią ir viešą Administracinės komisijos narių skyrimo procedūrą, pavyzdžiui, nustatant, kad nariai renkami viešo konkurso būdu, šių narių skyrimo viešo konkurso būdu nuostatai viešai skelbiami LRT interneto svetainėje.

Keičiamu įstatymu LRT valdyme siūloma įtvirtinti du valdymo organus – generalinį direktorių ir Valdybą; Laikinosios tyrimo komisijos išvadoje (8.3.3 papunktis) rašoma, kad diegtinas germaniškasis valdysenos modelis. Tačiau Vokietijoje veikiantys visuomeniniai transliuotojai turi du priežiūros organus ir vieną valdymo organą. Pavyzdžiui, Vokietijos visuomeninio transliuotojo ZDF pagrindinis priežiūros organas yra Televizijos taryba (vok. *Fernesehrat*), mažesnis – Administracinė taryba (vok. *Verwaltungsrat*), o valdymo organas – generalinis direktorius (vok. *Intendant*); kitas visuomeninis transliuotojas WDR taip pat turi du priežiūros organus, pagrindinį – Transliavimo tarybą (vok. *Rundfunkrat*) ir mažesnį (specializuotą) (vok. *Verwaltungsrat*), ir valdymo organą – generalinį direktorių (vok. *Intendant*). Be to, šie transliuotojai, jų veiklos apimtys ir finansavimas yra gerokai didesni nei LRT (palyginimui, 2018 m. ZDF biudžetas buvo apie 2,192 mlrd. eurų, LRT – apie 38,8 mln. eurų).

Egzistuojant pagrįstam poreikiui įsteigti Valdybą, atkreiptinas dėmesys į tobulintinas nuostatas. Keičiamu įstatymu siūloma Valdybai priskirti ne tik valdymo funkcijas, bet ir visuomeninio transliuotojo aukščiausiojo / priežiūros organo funkcijas, pavyzdžiui, prižiūrėti generalinio direktoriaus veiklą (11 straipsnio 5 dalis), tvirtinti LRT metines pajamų ir išlaidų sąmatas bei jų vykdymo ataskaitas (11 straipsnio 1 dalies 4 punktas), teikti siūlymus generaliniam direktoriui atšaukti jo sprendimus, kurie prieštarauja įstatymams ir kitiems teisės aktams, LRT įstatams, Tarybos ar Valdybos sprendimams (11 straipsnio 4 dalis). Pastarosios funkcijos neturėtų būti nustatomos valdymo organui. EBU dokumente „Visuomeninių transliuotojų valdysenos principai“ nurodyta, kad turi būti aiškiai atskirtos visuomeninio transliuotojo valdymo / vykdomosios (angl. *managerial / executive*) funkcijos nuo priežiūros / reguliavimo (angl. *supervisory / regulatory*) funkcijų; dokumente nurodyta, kad šias funkcijas atliekantys organai turi būti skirtingi ir nepriklausomi vienas nuo kito. Kartu akcentuojama, kad teisės aktuose, reguliuojančiuose privačių bendrovių valdyseną, toks atskyrimas ne visada reikalaujamas, tačiau visuomeniniuose transliuotojuose toks atskyrimas skatinamas nuo praeito amžiaus 9-ojo dešimtmečio pabaigos. Analogiškai, Viešųjų įstaigų įstatymo 9 straipsnio 7 dalimi draudžiama pavesti kolegialiems (valdymo) viešosios įstaigos organams spręsti visuotinio dalininkų susirinkimo kompetencijai priskirtus klausimus; šio įstatymo 10 straipsnyje nustatyta, kad visuotinis dalininkų susirinkimas nustato įstaigos vadovo darbo

sutarties sąlygas, tvirtina metinių finansinių ataskaitų rinkinį ir kt. LRT yra viešoji įstaiga, o visuotinio susirinkimo funkcijos pavestos Tarybai.

Be to, keičiamo įstatymo 10 straipsnio 2 dalimi ir 11 straipsniu nustatoma tokia situacija, kai Valdybos pirmininkas, būdamas ir generaliniu direktoriumi, dalyvaus Valdybos veikloje sprendžiant klausimus, susijusius su jo paties, kaip generalinio direktoriaus veikla ir kontrole, t. y. vertins generalinio direktoriaus teikiamą medžiagą apie LRT veiklą, spręs klausimus, susijusius su generalinio direktoriaus darbo užmokesčio nustatymu, skatinimu, nuobaudų skyrimu ir kt. Keičiamo įstatymo 12 straipsnio 5 dalies nuostatomis pareiga Valdybos nariui nusišalinti siejama tik su aplinkybėmis, kai Valdybos posėdyje sprendžiamas su jo veikla Valdyboje susijęs ar jo atsakomybės klausimas. Tokiu reguliavimu Valdybos pirmininkui atsiras didelė nuolatinio interesų konfliktų tikimybė. Keičiamame įstatyme neturėtų būti nuostatų, leidžiančių kilti nuolatiniam interesų konfliktui.

6. Keičiamo įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 6 punkte numatyta, kad Taryba prižiūri, kaip įgyvendinami LRT uždaviniai ir laikomasi teisės aktuose transliuotojams keliamų reikalavimų. LRT *de facto* teikia ir retransliavimo, ir užsakomąsias visuomenės informavimo audiovizualinėmis priemonėmis paslaugas, taip pat valdo interneto svetainę. Be to, nuostata „prižiūri, kaip įgyvendinami LRT uždaviniai“ nėra pakankamai konkreti / atskleidžianti Tarybos vykdomą LRT konstitucinės misijos priežiūrą. Konstitucinis Teismas yra išaiškinęs, kad „įstatymu turi būti nustatytas ne tik toks nacionalinio visuomeninio transliuotojo valdymo modelis, kuris užtikrintų, kad nebus nukrypta nuo šio transliuotojo konstitucinės misijos ir nebus paneigtas nacionalinio visuomeninio transliuotojo nepriklausomumas, bet ir atitinkamas šio transliuotojo veiklos kontrolės modelis. <...>. Tačiau nacionalinio visuomeninio transliuotojo veiklos kontrolė negali būti suprantama vien kaip finansinis ar turto auditas. Tokia kontrolė turi apimti ir nacionalinio visuomeninio transliuotojo programų ir laidų struktūros bei turinio kryptingumo kontrolę (*a priori* (išankstinę) ir *a posteriori* (paskesniąją)), t. y. tokią jo veiklos stebėseną ir patikrą, kai nacionalinio visuomeninio transliuotojo programos ir laidos yra vertinamos *inter alia* iš Konstitucijos kylančios ir įstatymuose apibrėžtos šio transliuotojo misijos atžvilgiu. Pabrėžtina, kad tokia kontrolė neturi virsti nacionalinio visuomeninio transliuotojo programų ir laidų cenzūra, kurią, kaip ir visų kitų visuomenės informavimo priemonių cenzūrą, *expressis verbis* draudžia Konstitucija“ (2006 m. gruodžio 21 d. nutarimas, bylos Nr. 30/03).

Remiantis nurodytomis aplinkybėmis ir siekiant didesnio teisinio aiškumo, siūlytina detaliau aprašyti šiame punkte nustatytas Tarybos funkcijas, nurodant, kad ji (a) prižiūri, kaip įgyvendinami LRT uždaviniai, įskaitant šio įstatymo 3 ir 4 straipsniuose nustatytų reikalavimų priežiūrą, (b) prižiūri, kaip LRT laikosi teisės aktuose viešosios informacijos rengėjui ir (ar) skleidėjui keliamų reikalavimų, (c) neatlieka išankstinės informacijos turinio kontrolės.

7. Keičiamo įstatymo 16 straipsnio 3 dalyje siūloma nustatyti sąrašą aplinkybių, neleidžiančių asmeniui eiti generalinio direktoriaus pareigų. Iš formuluotės „negali būti skiriami“ nėra aišku, ar siūloma uždrausti asmeniui tuo pačiu metu eiti LRT generalinio

direktorius ir kitas (nesuderinamas) pareigas, ar siūloma nustatyti, kad asmenys, turintys nurodytą statusą, negali dalyvauti konkurse eiti generalinio direktoriaus pareigas. Jeigu formuluotės turinį perteikia antrasis variantas – pagal jį asmenys, turintys konkrečios profesinės patirties visuomenės informavimo priemonių srityje, negalėtų tapti LRT generaliniu direktoriumi. Toks apribojimas nebūtų objektyviai pateisinamas. Profesinė patirtis laikytina LRT generalinio direktoriaus privalumu, o ne trūkumu.

8. Keičiamo įstatymo 18 ir 19 straipsniais siūloma įsteigti LRT ombudsmeno pareigybę, tačiau aiškinamajame rašte nenurodyti tokios pareigybės steigimo argumentai. Be to, ombudsmenui numatomos priežiūros funkcijos („LRT ombudsmenas prižiūri, kaip LRT laikosi šio įstatymo 3 bei 4 straipsniuose <...> nustatytų reikalavimų“; 19 straipsnio 1 dalies 1 ir 4 punktai), kurios priskirtos ir LRT aukščiausiam / priežiūros organui – Tarybai („Taryba <...> prižiūri, kaip įgyvendinami LRT uždaviniai ir laikomasi teisės aktuose transliuotojams keliamų reikalavimų“; 14 straipsnio 1 dalies 6 punktas). Tokiu reguliavimu sukuriama išimtinės Tarybos funkcijos dubliavimas, kuris nėra tikslingas.

Egzistuojant poreikiui įsteigti LRT darbuotojo – ombudsmeno – pareigybę, jam neturėtų būti priskirtos priežiūros funkcijos. Neprieštarautina LRT ombudsmenui nustatyti kitas funkcijas – teikti LRT organams ir darbuotojams rekomendacijas ir patarimus, nagrinėti LRT etikos kodekso pažeidimus ir asmenų kreipimusis (ir jų pagrindu teikti rekomendacijas), organizuoti profesinius mokymus, atsiskaityti už savo veiklą visuomenei. Taip pat LRT ombudsmeno ataskaitos apie jo veiklą teiktinos ne tik LRT valdymo, bet ir aukščiausiam organui – Tarybai.

Nenurodytina, kad LRT ombudsmenas kartą per mėnesį dalyvauja būtent LRT radijo laidoje, kurioje apžvelgia gautus kreipimusis ir savo darbą. LRT ombudsmenas tokią funkciją gali atlikti ir per kitas LRT valdomas visuomenės informavimo priemones, pavyzdžiui, skleisdamas nurodyto turinio informaciją LRT interneto svetainėje.

9. Siūlytina aiškiau ir detaliau reglamentuoti LRT veiklos ir finansinę atskaitomybę, kartu šias nuostatas suderinant su kituose teisės aktuose įtvirtintais reikalavimais ataskaitoms. Tai galėtų būti pasiekta įtvirtinant, kad metinė veiklos ataskaita yra viena, ją rengia generalinis direktorius, svarsto ir tvirtina Taryba. Be to, LRT atskaitomybę galima reglamentuoti atskirame papildome straipsnyje (kartu iš kitų straipsnių išbraukiant nuostatas dėl atskaitomybės), įtvirtinant, kad (1) LRT buhalterinė apskaita organizuojama ir metinių finansinių ataskaitų rinkinys, metinė veiklos ataskaita rengiami, teikiami ir skelbiami Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo ir jų įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka, (2) be pirmiau nurodytuose teisės aktuose nustatytos informacijos, kurią pateikti metinėje veiklos ataskaitoje privalo LRT, papildomai metinėje LRT veiklos ataskaitoje teikiama informacija apie (a) pajamų, kurios gautos ne iš viešojo pobūdžio paslaugų teikimo, dydį ir santykį nuo visų gautų pajamų, (b) sąnaudų ir išlaidų, susijusių su ne viešojo pobūdžio paslaugų teikimu, dydį; sąnaudos ir išlaidos, kai LRT ištekliai naudojami ir viešosioms, ir ne viešosioms paslaugoms teikti, turi būti paskirstytos proporcingai pagal pajamų iš ne viešojo pobūdžio paslaugų

santykį nuo visų viešosios įstaigos pajamų, (c) tai, kaip LRT laikėsi Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo 3 ir 4 straipsniuose nustatytų reikalavimų, Tarybos sprendimų, LRT ombudsmeno rekomendacijų, kokią vertę sukūrė visuomenei. Kadangi informacija apie LRT finansavimo šaltinius yra pateikiama LRT finansinėse ataskaitose (valstybės biudžeto lėšos, savivaldybių biudžetų lėšos, Europos Sąjungos ir kitų tarptautinių institucijų lėšos, kiti finansavimo teikėjai), LRT metinėje veiklos ataskaitoje jos siūlytina nedubliuoti.

Detaliau siūlytina reglamentuoti ir Tarybos pirmininko atsiskaitymą Seime, įtvirtinant terminą, iki kurio Tarybos pirmininkas atsiskaito, ir atsiskaitymo būdą, pavyzdžiui, nurodant, kad LRT metinė veiklos ataskaita iki gegužės 1 d. yra išklausoma Seimo posėdyje, po pristatymo Seimo nariai gali užduoti klausimus Tarybos pirmininkui dėl pateiktos metinės veiklos ataskaitos.

10. Siekiant teisinio aiškumo ir tikslumo, siūlytina apsvarstyti galimybę tobulinti ir toliau nurodytas keičiamo įstatymo nuostatas pagal pateiktas pastabas:

10.1. Keičiamo įstatymo 14 straipsnio 9 punkte siūloma nustatyti, kad Taryba skelbia viešą konkursą išorės auditui atlikti. Finansinę atskaitomybę ir finansinių ataskaitų auditą reglamentuojančiuose teisės aktuose sąvoka „išorės auditas“ nevartojama, todėl siūlytina tikslinti šią nuostatą atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatyme nustatytas sąvokas ir numatyti, kad skelbiamas viešas konkursas finansinių ataskaitų auditui atlikti. Atitinkamai visame keičiamame įstatyme turėtų būti patikslintas sąvokos „auditas“ vartojimas (keičiamo įstatymo 10 straipsnio 4 dalis, 13 straipsnio 4 dalis, 16 straipsnio 3 dalis, 18 straipsnio 5 dalis).

10.2. Svarstyтина, ar keičiamu įstatymu numatomas siūlymas, kad viešą konkursą dėl kandidatų į Valdybos ir LRT ombudsmeno narius atrankos turi vykdyti viešo konkurso būdu atrinkta audito kompanija, turinti bent 10 metų tarptautinės veiklos patirtį, yra tinkamas pasirinkimas numatomam veiksmui įgyvendinti. Pagal Finansinių ataskaitų audito įstatymą audito įmonės teikia finansinių ataskaitų audito paslaugas ir kitas užtikrinimo paslaugas, t. y. audito įmonių kompetencijos pirmiausiai susijusios su finansinių duomenų teisingumo ir patikimumo įvertinimu. Be to, įvertintina, ar keičiamo įstatymo 18 straipsnio 3 dalyje Taryba, kaip skirianti LRT ombudsmeną, neturėtų taip pat priimti ir sprendimo dėl viešo konkurso (keičiamu įstatymu siūloma, kad šį sprendimą priimtų Valdyba).

10.3. Keičiamo įstatymo 11 straipsnio 3 dalies 3 punkte nustatyta, kad analizuojama LRT generalinio direktoriaus pateikta medžiaga apie LRT ūkinės veiklos rezultatus, pajamų ir išlaidų sąmatas, inventorizacijos ir kitus turto pasikeitimo apskaitos duomenis. Iš šios nuostatos neaišku, kokie duomenys apie turto pasikeitimą turi būti teikiami; galima būtų sujungti 11 straipsnio 3 dalies 2 ir 3 punktus ir tikslinti nuostatą, kad analizuojamos LRT metinės finansinės ataskaitos, pajamų ir išlaidų sąmatos ir jų vykdymo ataskaitos.

10.4. Pagal Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymo 2 straipsnio 1 dalį bankrotas yra įmonės būseną, todėl būtų tikslinga patikslinti keičiamo įstatymo 21 straipsnio 4 dalį, numatant, kad LRT netaikoma bankroto procedūra.

10.5. LRT turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teisinis reguliavimas turėtų būti patikslintas, nes jis neatspindi valstybinio turto valdymo pokyčių.

Pagal keičiamo įstatymo 20 straipsnį LRT turtas yra valstybės nuosavybė ir negali būti privatizuojamas. 2014 m. spalio 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos valstybei ir savivaldybėms priklausančių akcijų privatizavimo įstatymas, pagal kurį privatizuojamos gali būti tik valstybei priklausančios akcijos, o valstybės nekilnojamasis turtas (statiniai, patalpos ar jų dalys) ar kitas turtas yra perduodamas kitų asmenų nuosavybėn Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo (toliau – Turto valdymo įstatymas) nustatyta tvarka.

Turėtų būti tiksliau nustatomas keičiamo įstatymo ir Turto valdymo įstatyme numatytas valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo santykis, pavyzdžiui, nustatant, kad valdant LRT turtą turėtų būti vadovaujamasi Turto valdymo įstatyme nustatytais bendraisiais valstybės turto valdymo principais ir nuostatomis, jeigu keičiamas įstatymas nenustato kitaip.

Taip pat siūlytina panaikinti prieštaravimus tarp keičiamo įstatymo 20 straipsnio atskirų dalių, pavyzdžiui, 3 dalyje nustatoma, kad LRT pastatai negali būti parduoti, o 4 dalyje nustatoma, kad ne mažesnės nei 29 tūkst. eurų likutinės vertės LRT ilgalaikis turtas, kuris pagal Turto valdymo įstatymo 3 straipsnio 2 dalį apima statinius (pastatus), valstybinę žemę ir kitą minėtoje dalyje nurodytą ilgalaikį turtą, gali būti parduotas, perleistas, nurašytas gavus Vyriausybės leidimą. Pagal valstybės turto nurašymo teisinį reguliavimą Vyriausybė priima sprendimą dėl didesnės nei 50 tūkst. likutinės vertės valstybės nekilnojamojo turto nurašymo ir ši nuostata taikytina visiems valstybės turto patikėtiniams (įskaitant valstybės įmones, valstybines aukštąsias mokyklas ar teismus).

10.6. Atšaukimo iš pareigų pagrindai turėtų būti susieti su reikalavimais tokias pareigas užimti. Pavyzdžiui, priėmimui į pareigas, pilietybės reikalavimas keičiamo įstatymo 10 straipsnio 3 dalyje, 13 straipsnio 3 dalyje, 18 straipsnio 4 dalyje nenumatytas, tačiau 10 straipsnio 5 dalies 4 punkte, 13 straipsnio 5 dalies 4 punkte, 18 straipsnio 6 dalies 4 punkte įvardintas kaip pareigų netekimo pagrindas.

10.7. Reikalavimai Tarybos / ombudsmeno nariams nėra pagrįsti (keičiamo įstatymo 13 straipsnio 3 punktas ir 18 straipsnio 4 punktas), nes nėra aišku, kodėl būtent tokios studijų sritys / išsilavinimas ir darbinė patirtis išskiriami. Be to, keičiamame įstatyme išvardijamos studijų kryptys turėtų būti suderintos su Mokslo ir studijų įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nuostatomis.

10.8. Keičiamo įstatymo 10 straipsnio 3 dalyje siūloma nustatyti, kad asmenys Valdybos nariais yra skiriami tokiu būdu, kad Valdyboje būtų bent po vieną teisės, ekonomikos bei vadybos ir administravimo specialistą. Gali susiklostyti situacijos, kai nurodytų sričių specialistų tarp kandidatų į Valdybos narius nebus arba išvis nebus 12 kandidatų į Valdybos narius, todėl nėra aišku, kokios teisinės pasekmės kiltų tokiu atveju. Analogiška pastaba teiktina ir dėl LRT ombudsmeno – nėra aišku, kokios teisinės pasekmės kiltų, jeigu nebūtų atrinkti 3 kandidatai į LRT ombudsmeno pareigybę.

10.9. Generalinio direktoriaus, jo pavaduotojų kadencijų laikas skiriasi nuo Valdybos kadencijos trukmės. Kadangi jie minimi kaip Valdybos nariai *ex officio* (pagal pareigas), neišspręsta, kas įvyks generalinio direktoriaus kadencijai pasibaigus (šios aplinkybės nėra tarp Valdybos nario įgaliojimų nutrūkimo pagrindų keičiamo įstatymo 10 straipsnio 6 dalyje). Be to, keičiamo įstatymo 10 straipsnio 6–7 dalyse nereglamentuotos naujų narių rinkimo / skyrimo procedūros, nutrūkus ne visos Valdybos, o vieno jos nario įgaliojimams.

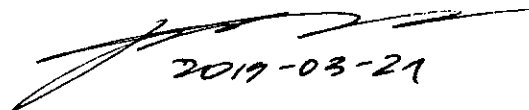
10.10. Keičiamo įstatymo 5 straipsnio 10 dalis, nustatanti LRT suteikiamą laiką politinėms partijoms ir jų kandidatams savivaldybių tarybų rinkimų metu, derintina su Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymu, numatančiu, kad savivaldybių tarybų rinkimuose gali dalyvauti ne tik politinės partijos ir jų kandidatai. Šioje dalyje papildomai gali būti išdėstytos ir rinkimų į Europos Parlamentą aplinkybės.

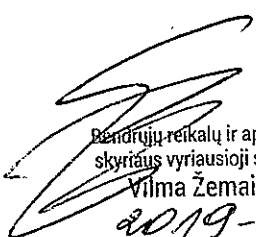
10.11. Galėtų būti patikslinta keičiamo įstatymo 14 straipsnio 2 dalies neišbaigta nuostata, nurodant, kokiems subjektams privalomi Tarybos nutarimai.

Ministras Pirmininkas

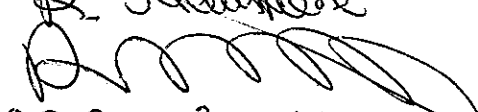
Kultūros ministras

Kultūros ministras
dr. Mindaugas Kvietkauskas

2019-03-21

Bendrųjų reikalų ir aptarnavimo
skyriaus vyriausioji specialistė
Vilma Žemaitienė

2019-03-21

Telės ir žanapšlyp vėly &
sp. skėis
D. J. J. J.

2019-03-21